

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Županijski sud u Zagrebu, u vijeću sastavljenom od sudaca Ive Gradiški Lovreček, predsjednice vijeća, te Saše Lui i Renate Pražetina Kaleb, članica vijeća, uz sudjelovanje Ljiljane Blažić, zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv optuženog Veljka Stjepanovića, zbog krivičnog djela iz članka 120. stavka 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 53/91., 39/92., 91/92., 31/93., 35/93., 108/95., 16/96. i 28/96., dalje: OKZRH), povodom optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu, broj K-DO-199/2012. od 14. veljače 2017. uz izmjenu od 16. svibnja 2018., nakon održane javne rasprave 25. siječnja 2022., u nazočnosti zamjenice Županijskog državnog odvjetnika u Zagrebu, Slobodanke Radulović, optuženog Veljka Stjepanovića i branitelja optuženika Ante Nobila, odvjetnika u Zagrebu, 25. siječnja 2022. objavio je i

p r e s u d i o j e

Na temelju članka 453. točke 3. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. – odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19., dalje: ZKP/08.)

optuženi Veljko Stjepanović, sin Blagoja i Zorke, rođene Komlenić, rođen 02. veljače 1959. u mjestu Pakrana, Sirača, Republika Hrvatska, državljanin Kraljevine Nizozemske, s prebivalištem u Nizozemskoj, 3069 J. V. Rotterdam, J.J. Slauerhoffstraat 12, sa završenom VŠS, inženjer cestovnog prometa, zaposlen kao kontrolor u "Inženjerering biro" s mjesecnim primanjima u iznosu od 2.500,00 eura, oženjen, otac dvoje punoljetne djece, vojsku služio 1978./79. u Beogradu i mjestu Bela Crkva, bez čina, suvlasnik kuće u ½ u Nizozemskoj od 120 m², uništene kuće u Daruvaru u ½ te derutne kuće u Pakranima u 1/3, neosuđivan, ne vodi se drugi kazneni postupak,

OSLOBAĐA SE OPTUŽBE

da bi:

- u razdoblju od 28. kolovoza 1991. do 1. listopada 1991. za vrijeme oružanog sukoba vođenog između bivše JNA, paravojnih formacija sastavljenih od pobunjenog dijela srpskog stanovništva potpomognutih dragovoljcima s područja bivše Jugoslavije i legalnih vojnih i policijskih formacija Republike Hrvatske, obnašajući

dužnost komandanta odjeljenja Stanice milicije Bijela u Miokovićevu sadašnjem Đulovcu i kao takav odgovoran za primjenu normi ratnog i humanitarnog prava, protivno odredbama čl. 3. st. 1. toč. a, čl. 13., 27. i 32. IV Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata od 12. kolovoza 1949., čl. 4.2. toč (2), čl. 13. Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava nemeđunarodnih sukoba od 8. lipnja 1977. (II Protokol), znajući da pripadnici odjeljenja stanice milicije Bijela u Miokovićevu koji su bili direktno njemu podčinjeni uhićuju i u prostorije stanice milicije dovode neosnovano uhićene civile s područja Miokovićeva koje pripadnici milicije i tzv. teritorijalne obrane svakodnevno fizički i psihički zlostavljuju, iako je bio u mogućnosti ništa nije poduzeo da bi iz zatvora pustio neosnovano zatvorene civile Vladu Paljevića, Ivana Golub, Ivana Gergy i Josipa Nndl, te iako je mogao ništa nije poduzeo da bi sprječio psihičko i fizičko zlostavljanje zatvorenika koje su pripadnici milicije i teritorijalne obrane svakodnevno zlostavljavali, već je naprotiv i sam zlostavljao neke zatvorenike, pa su tako:

- Vladimir Kezele, Milorad Žestić, Milan Šopalović, Milan Mirkajlović, Nedeljko Kosanović, Radoslav Đukić, Siniša Plavšić, Kosta Malivojević i drugi neidentificirani pripadnici milicije i teritorijalne obrane zatvorenika Boška Budimliju svakodnevno fizički i psihički zlostavljalji na način da su ga vezali za štand koji je služio za vezanje stoke nakon čega su ga tukli telefonskom žicom, pendrekom, kolcem, gumenim crijevom, odvodili ga do jedne breze gdje su mu govorili da će biti strijeljan, u usta mu stavljali bombu govoreći da je to "kinder jaje", a jednom prilikom ga je i optuženi Veljko Stjepanović tukao pendrekom, dok ga je drugom prilikom zlostavljao tako što je na upit Boška Budimlije što će biti s njim rukom sebi prošao preko vrata pokazujući mu da će biti zaklan,

- neidentificirane osobe pripadnici teritorijalne obrane i milicije, svaku noć tukli Ivana Geler, kombinirkama mu čupali zube, tukli ga po zubima, gazili po njemu, vješali ga, rezali nožem po rukama,

- Vladimir Kezele pred njim četiri puta drvetom udario Ivana Bodiša po leđima,

- Carević Jovan, Vladimir Kezele, Cveto Poznić i drugi neidentificirani pripadnici milicije svakodnevno, pendrecima i kablovima tukli Solar Stevana,

- Carević Jovan, Milaković Željko, Malivojević Kosta i Kezele Vladimir rukama i nogama po glavi i cijelom tijelu udarali Jovana Cvikić, bajonetom mu zarezivali vrat i bradu,

- Cveto Poznić rukama tukao Ivana Halausek i vezao ga za drvo,

- točno neidentificirane osobe rukama i nogama tukle Antuna Ilovaču vezali ga za štand za osjemenjivanje krava, tukli ga nogama i rukama tako da je bio sav plav i zadobio ozljede glave i rebara

- neidentificirani pripadnici milicije prijeteći noževima rukama i nogama po cijelom tijelu udarali Antu Tutića, Johana Kolara, Martelo Kristijana, tjerali ih da pjevaju srpsku himnu, a kada nisu dobro otpjevali ponovo ih tukli,

dakle, kršeći pravila međunarodnog prava, za vrijeme oružanog sukoba, zlostavljao civila, te iako je bio dužan, propustio sprječiti da se civilno stanovništvo muči, da se nečovječno postupa prema njemu, da mu se nanose ozljede tjelesnog integriteta, da se primjenjuju protuzakonita zatvaranja,

pa da bi time počinio krivično djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava ratnim zločinom protiv civilnog stanovništva označeno i kažnjivo po članku 120. stavak 1. OKZRH

Na temelju članka 149. stavka 1. ZKP/08. troškovi kaznenog postupka iz članka 145. stavka 2. točaka 1. do 5. ZKP/08. te nužni izdaci optuženika i nužni izdaci i nagrada branitelja padaju na teret proračunskih sredstava.

Obrazloženje

1. Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu je uvodno citiranim optužnicom optužilo optuženog Veljka Stjepanovića za krivično djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava - ratnim zločinom protiv civilnog stanovništva, opisano i kažnjivo po članku 120. stavku 1. OKZRH.

1.1. Prvostupanjskom presudom ovog suda od 19. srpnja 2018. broj K-Rz-3/2017. (list 1859 – 1875 spisa) optuženik je proglašen krivim za terećeno mu djelo te je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od dvije godine i šest mjeseci, u koju mu je kaznu uračunato vrijeme lišenja slobode od 4. studenog 2016. do 14. ožujka 2017.

1.2. Međutim, rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 7. listopada 2021. broj Kž-rz-22/2018-8 (list 1892 – 1894 spisa), prihvaćanjem žalbe optuženog Veljka Stjepanovića, ukinuta je pobijana presuda te je predmet upućen prvostupanjskom судu na ponovno suđenje i odluku.

1.3. Slijedom izloženog, kazneni postupak je ponovljen temeljem prethodne optužnice, koja je izmijenjena 16. svibnja 2018. (list 1816 – 1817 spisa).

2. Pozvan očitovati se o osnovanosti optužbe, optuženi Veljko Stjepanović naveo je da se ne smatra krivim za kazneno djelo koje mu se optužnicom stavlja na teret.

3. Tijekom ovog ponovljenog postupka, u dokaznom postupku, sud je uz suglasnost stranaka, kao i zbog činjenice da su slijedeći svjedoci tijekom postupka preminuli, na temelju članka 431. stavka 1. točaka 2. i 6. ZKP/08. pročitao iskaze svjedoka: Josipa Mandla (list 313 spisa), Ivana Halauseka (list 315 – 316 spisa), Antuna Ilovače (list 319-320 spisa), Ante Tutića (list 376, te 1617-1619 spisa), Stevana Solara (list 380 spisa), Ivana Johana Kolara (list 388 spisa), Kristijana Martela (list 390 spisa), Ivana Gelera, odnosno Ivana Janoša Göllera (list 425 spisa), a temeljem istih odredaba ZKP/08. pročitani su i iskazi svjedoka za koje je u postupku nalazom i mišljenjem sudske-medicinske vještak utvrđeno da nisu sposobni pristupiti sudu i dati svjedočki iskaz, i to: Boška Budimlije (list 330-331 spisa te 1603-1607 spisa), Josipa Kolačeka (list 233-234 spisa) te Jovana Cvikića (list 389 spisa).

3.1. Također, uz suglasnost stranaka, na temelju članka 431. stavka 1. točke 6. ZKP/08. pročitani su iskazi svjedoka ispitanih u postupku prije ukidne odluke, i to: Ivana Bodiša (list 1763-1764 spisa, list 215 spisa, list 1608-1610 spisa), Jovanke Carević (list 1766 spisa – poleđina), Mije Dobraša (list 1766 spisa, list 1619a-1619c spisa), Ankice Pleša, ranije Smiljić (list 1766-1767 spisa, list 317 spisa), Damira

Tršeka (list 1767 spisa, list 218 spisa), Ante Smiljića (list 1821-1822 spisa, list 309-310 spisa), Krste Žarkovića (list 1802-1803 spisa) te svjedoka Save Žarkovića (list 1822-1823 spisa).

3.2. Nadalje, na temelju članka 430. ZKP/08. pregledana je i pročitana dokumentacija koja prileži spisu predmeta, i to: naređenje Štaba Teritorijalne obrane Daruvar broj 05/91. od 27. kolovoza 1991 godine (list 1616 spisa), popis osoba na kojem se nalazi optuženik (list 1590 spisa), izvaci iz matice umrlih za Stevana Solara, Josipa Mandla, Kristijana Martella, Janoša Göllera, Ivana Haluseka, Ivana Kolara, Antu Ilovaču, Vladu Paljevića, Ivu Goluba i Ivana Gyordja (listovi 1734-1743 spisa), smrtni list za Antu Tutića (list 1755 spisa) i nalaz i mišljenje sudske - medicinskog vještačenja prof.dr.sc. Vladimira Gašparovića za svjedoke Bošku Budimliju, Josipa Kolačeka i Jovana Cvikića od 13. veljače 2018. (listovi 1773-1774 spisa).

3.3. Sukladno članku 418. stavku 5. ZKP/08., na kraju dokaznog postupka, a prije ispitivanja optuženika, pročitan je vanjski uvid u kaznenu evidenciju Ministarstva pravosuđa i uprave Republike Hrvatske, obzirom je riječ o stranom državljaninu (list 1900 spisa).

4. Pozvan da iznese obranu na kraju dokaznog postupka, optuženi Veljko Stjepanović naveo je da nije kriv za ono što mu se stavlja na teret, te dodao da je u svojoj ranije iznošenoj obrani, kako pred državnim odvjetnikom (list 1611-1615 spisa), tako i pred sudom na raspravi u prethodnom postupku (list 1844-1845 spisa), kod koje ostaje, detaljno iskazivao o svim činjenicama i okolnostima koje su mu poznate, zbog čega nema ništa tome za dodati.

4.1. Tako je, prethodno iznoseći obranu, optuženi Veljko Stjepanović iskazao da je do početka srpnja 1991. radio u policiji u Zagrebu, a nakon toga je premješten u policijsku postaju u Daruvaru, gdje je radio do 18. ili 19. kolovoza 1991. Tada je otišao u mjesto Pakrani, pokraj Daruvara gdje su mu živjeli roditelji i gdje se nalazila njegova supruga s malom djecom. Porekao je da bi se priključivao "vojnim" formacijama srpskog stanovništva na tom području i da bi na bilo koji način sudjelovao u borbenim ili drugih ratnim aktivnostima, bilo jedinica teritorijalne obrane ili milicije formirane od pobunjenog srpskog stanovništva. Bio je angažiran jedino u prihvaćanju i smještaju stanovništva koje je napušтало područje Bilogore i dolazilo u mjesta Đulovac i Bijelu. Kada je optuženiku predočena odluka koju je u ime Štaba teritorijalne obrane Daruvar potpisao Krsta Žarković, a kojom se optuženik imenuje za komandira Stanice milicije Bijela, Odjeljenje u Đulovcu od 28. kolovoza 1991., naveo je da tu odluku nikada prije nije vidio niti mu je poznato što znači popis od deset osoba na kojem se njegovo ime nalazi na prvom mjestu s lista 1590 spisa.

4.2. Ispitan na raspravi u prethodnom postupku (list 1844-1845 spisa), optuženik je ponovio da je u kolovozu 1991. radio u policijskoj postaji u Daruvaru, a kada je 19. kolovoza 1991. došao na posao, vidio je ljudi u maskirnim uniformama i s dugim cijevima u rukama te pitao što se događa, a jedan od njih mu je rekao da je Krsta Žarković uzeo oružje, opremu i vozila te otišao iz Daruvara u Bijelu povevši sa sobom sve policajce srpske nacionalnosti. Ponovio je i da su mu u Pakranima ostali supruga i dvoje djece, stare jednu i šest godina. Otišao je do Krste Žarkovića u selo Borki, koji mu je rekao da se događa pobuna protiv vlasti, da će doći JNA, a za vrijeme do

njihovog dolaska policija mora raditi svoj posao. Optuženik mu je rekao kako bi želio ići u Nizozemsku gdje mu živi brat, no Krsta Žarković mu je odgovorio da je potrebno ostati tamo, što je onda i učinio. Tada mu je Milivoj Maksić, koji je bio komandir policijske postaje u Bijeloj, rekao da treba poći u Miokovićevo. Pokušao se suprotstaviti tome jer nije poznavao niti ljudi niti teritorij, no u tome nije uspio. Do Miokovićeva ga je vozio čovjek prezimena Marić i rekao mu kako njega žeće, odnosno da je on određen za komandira u Miokovićevu, ali da on to neće prihvati jer mu je žena upravo trebala roditi. Kada je došao u Miokovićevo, javio se Savi Žarkoviću koji mu je rekao da se svaki čas očekuje dolazak vojske koja će srediti stvari. Vrijeme je prolazilo i ljudi su postajali sve nervozniji jer su shvatili da im se laže. Tamo je sreo Jovana Carevića koji se brinuo o svemu i Jovan Carević ga je pitao gdje je do tada bio i zašto nije ranije došao, time da je Jovan Carević bio nepovjerljiv prema njemu. Policijska postaja je bila smještena u veterinarskoj stanici, a hranio se u nekom motelu. Tvrdi da je bio nezadovoljan stanjem na terenu i da je rekao Jovanu Careviću da to neće dobro završiti, kao i da će, čak i ako vojno pobijede, sve stečeno izgubiti za "zelenim stolom." Nakon toga je bio još izoliraniji. Nije video, ali je čuo i znao, da su u zatvor dovođeni civili koji su tamo bili maltretirani. Osobno se bavio suzbijanjem kriminala, posebice krađa. Tako se dogodilo da su trojica mladića ukrali neku naftu iz priručnog skladišta. Htio je istražiti taj događaj, međutim dobio je prijetnje smrću. Isti dan mu je Sava Žarković rekao da se kloni toga, da se ti mladići ne smiju dirati i da mu "visi glava". Morao je biti jako oprezan, htio je pobjeći, ali obitelj mu je bila u Pakranima, a i čuo je da su dva mladića koji su htjeli napustiti barikade bila ubijena. Dojavio je i Krsti Žarkoviću što se događa u zatvoru, da se čine nedopuštene stvari i maltretiraju ljudi. Ne zna je li to bila inicijativa Krste Žarkovića ili vojske, koja se početkom 10. mjeseca konačno pojavila, ali taj zatvor je raspušten. Početkom listopada napustio je Miokovićevo, otišavši najprije u Bosnu, a potom u Nizozemsku.

Kada je razgovarao s Krstom Žarkovićem u mjestu Borki, ovaj mu je rekao da mu trebaju školovani policajci i da bi bilo dobro da ostane na tom području. Kada mu je Maksić rekao da ide u Miokovićevo, nije mu rekao da će biti komandir policije nego samo da se javi Savi Žarkoviću. Stvarni zapovjednik policije, zatvora i cijelog Miokovićeva bio je Jovan Carević. On je naredio hapšenje utjecajnih Hrvata i njihovih obitelji iz Miokovićeva, između ostalog i da bi se razmijenili za Carevićevu sestru, njenog supruga i prepostavlja, strica, koja se razmjena i dogodila. Nikada nije izdao zapovijed niti jednom policajcu na terenu. Vrlo brzo je shvatio da se ne može boriti niti protiv običnog kriminaliteta i htio je što prije napustiti Miokovićevo. Među pripadnicima milicije nije bilo nikakve unutarnje hijerarhije nego je svima zapovijedao Jovan Carević. Dopušta da je neki utjecaj imao i Savo Žarković. Nikada nije dobio rješenje o postavljenju na mjesto komandira milicije niti je točno da mu je Krsta Žarković rekao da je komandir. Navodi kako je Krstu Žarkovića obavijestio o zlostavljanju civila koji se dovode preko noći i zlostavljaju u zatvoru. Ne zna jesu li to činili i drugi. Savu Žarkovića je znao i prije rata jer mu je bio zapovjednik u tadašnjem RSUP-u, u Jedinici za osiguranje ličnosti i objekata. Nije odlazio u zatvor vidjeti što se događa, nije poznavao ljudi u Miokovićevu pa nije niti mogao znati tko je Srbin, a tko Hrvat. Od policajaca u Miokovićevu sjeća se Save Žarkovića, Mije Dobraša, Miodraga Čuće, Svetе Poznića i Vladimira Kezelea za kojega je znao da je bio čovjek od osobnog povjerenja Jovana Carevića.

5. Na temelju tako provedenog dokaznog postupka, analizirajući i cijeneći svaki provedeni dokaz zasebno i dovođenjem u međusobnu vezu, ovaj sud nije našao nedvojbeno i izvan svake sumnje utvrđenim i dokazanim da bi optuženi Veljko Stjepanović ostvario sva bitna objektivna i subjektivna obilježja terećenog mu krivičnog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava - ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1. OKZRH, kako je ono činjenično i zakonski opisano u optužnici, zbog čega ga je oslobođio optužbe.

5.1. Za dodati je da je već ukinutom prvostupanjskom osuđujućom presudom ispušten dio inkriminacije kojim je optuženik terećen da bi osobno vršio zlodjela nad civilnim stanovništvom (u činjeničnom opisu optužnice „...već je naprotiv i sam zlostavljao neke zatvorenike...“; nadalje iz alineje 1. dio koji počinje s navodom „...a jednom prilikom ga je i okrivljenik...“ do kraja te alineje; te u zakonskom opisu dio koji glasi „...zlostavljao civila...“), u odnosu na koji dio zastupnik optužbe tu presudu nije pobijao, već je žalbu uložio samo zbog odluke o kazni, zbog čega, sve i da je taj dio inkriminacije sud u ponovljenom postupku našao dokazanim, za isti optuženika ne bi bilo moguće oglasiti krivim. Međutim, budući da je u ovom ponovljenom postupku sud donio oslobođajuću presudu, to je, sve u skladu s odredbom članka 454. ZKP/08., optuženik oslobođen optužbe za djelo u cijelosti opisano kao u optužnici županijskog državnog odvjetništva, koja u tom dijelu, iako ranije na ispušteni dio optužbe nije bilo žalbe tužitelja, nije izmijenjena.

6. U postupku nije bilo sporno da je u mjestu Miokovićevo (današnjem Đulovcu), kao Odjeljenju stanice milicije Bijela, u inkriminiranom periodu bio oformljen zatvor u koji su dovođeni neosnovano uhićeni civili s područja Miokovićeva.

7. Naime, sam optuženik u obrani navodi da mu je jedan dan Milivoj Maksić, komandir Policijske postaje Bijela, rekao da treba poći u Miokovićevo gdje je postaja bila smještena u veterinarskoj stanici i gdje su u *ad hoc* formirani zatvor dovođeni civili s tog područja.

8. Ove činjenice potvrđuju se u cijelosti iskazima svjedoka Krste Žarkovića, koji je tada bio komandant Štaba teritorijalne obrane Daruvar, svjedoka Save Žarkovića i Mije Dobraša, tadašnjih pripadnika milicije.

9. Tako Krsta Žarković iskazuje da je na području Miokovićeva krenula pobuna i ustanak, vladao je nered i kaos te su se događale protuzakonite stvari poput nezakonitih hapšenja, krađa i slično, zbog čega je on, kao komandant Štaba TO Daruvar, a kako bi pokušao osigurati red i zaštititi „nesrpski živalj“ od maltretiranja, osnovao Odjeljenje milicije u Miokovićevu. Suglasno tome, svjedok Savo Žarković iskazuje da je odjeljenje stanice premješteno iz mjesne zajednice u veterinarsku stanicu, gdje je oformljen i zatvor koji su osiguravali kako pripadnici teritorijalne obrane, tako i rezervni milicajci, a u zatvor su dovođeni „uhapšeni“ Hrvati koji su trebali služiti za razmjenu. Jednako tako svjedok Mijo Dobraš iskazao je da je čuo kako se u Miokovićevu formirala milicijska stanica pa je on osobno otišao tamo.

10. Osim netom nabrojanih svjedoka, pripadnika teritorijalne obrane i milicije, o postojanju zatvora u veterinarskoj stanici u Miokovićevu iskazivali su i svjedoci Stevan Solar, Boško Budimlija, Anto Tutić, Jovan Cvikić, Ivan Bodiš, Antun Ilovača,

Ivan Kolar, Kristijan Martelo, Ivan Halusek i Ivan Geler. Svi ovi svjedoci, osobno su, kao civili, bili uhapšeni i odvedeni u zatvor u mjestu Miokovićevo (Đulovac), gdje su, lišeni slobode, proveli određeno vrijeme, nakon kojeg su vremena sudjelovali u razmijeni i tada oslobođeni.

11. Nadalje, u ovom postupku, već iz obrane optuženika, potkrijepljene iskazima gotovo svih ispitanih svjedoka, nije bilo sporno da su u tom zatvoru, u inkriminiranom periodu, civili bili psihički i fizički zlostavljeni, dok je iskazima svjedoka – civila zatvorenih u Miokovićevu utvrđen konkretan modalitet tog zlostavljanja.

12. Tako optuženi Veljko Stjepanović iskazuje da nije bio vidio, ali je čuo i znao da su u zatvor dovođeni civili koji su tamo bili maltretirani. Svjedok Krsta Žarković, o ovoj okolnosti navodi kako mu je poznato da su u Miokovićevu, koji se danas zove Đulovac, vladali nered i kaos te da su se dešavala protuzakonita hapšenja, krađe i slično, a poznato mu je da su uhićeni pojmenice Boško Budimlija, Stevan Solar i Jovan Cvikić, te nadalje Josip Kolaček koji je bio pretučen, a bez ikakve najave i odobrenja da su uhićeni Ivan Bodiš, Ivan Halausek, Tutić i ostali. Svjedok Savo Žarković, pak, vrlo živopisno opisuje postupanje u zatvoru navodeći „u zatvoru su se događala zlostavljanja koja nije mogao zamisliti niti najprimitivniji čovjek. Uvijek je to bilo noću iza 22,00 sata kada bi u zatvor došao Jovan Carević i činio ružne stvari.“

13. Svjedok Boško Budimlija, na okolnosti postupanja prema njemu kao uhićeniku u veterinarskoj stanici u Miokovićevu, navodi da je prvih 48 sati proveo u WC-u, uz povremeno odvođenje na ispitivanja, nakon čega je odведен u neku šupu, a u vrijeme zatočeništva učestalo je bio izložen fizičkom i psihičkom maltretiranju od strane više osobe. Batinali bi ga telefonskom žicom, pendrekom, kolcem od ljeske te gumenim crijevom, a prethodno bi ih vezali lisicama za štand koji služi za vezanje stoke, a oko pasa su ih vezali štrikom tako da ne bi pali kada bi se onesvijestili za vrijeme maltretiranja, čije je učestalost ovisila o njihovim vojnim uspjesima. Nadalje navodi da su ih znali odvoditi do jedne breze gdje bi ih zavezali i rekli da će biti strijeljani pa ih ponovno vratili u šupu, njemu su prijetili da će mu ubiti sina i suprugu, tu su ga optuživali da je organizator HDZ-a na tom području i da je dijelio oružje narodu, a počeli bi ga tući čim bi upotrijebio izraz "kaj". Za vrijeme fizičkog maltretiranja, u usta su mu gurali bombu, takozvano, kinder jaje, prislanjali bi im nož na vrat i puštali topnu vodu pa su mislili da im curi krv. Ipak, najteži su mu bili psihički pritisci kao posljedice prijetnje da će mu poubijati obitelj. Od svega je zadobio teške tjelesne ozljede, bio je sav plav, a ostale su mu i trajne posljedice.

14. Svjedok Ivan Geler, također zarobljeni civil u zatvoru u Miokoviću gdje je proveo mjesec dana, iskazao je da je bio zarobljen u prostoriji u veterinarskoj stanici, kroz koje vrijeme nije dobio ništa za jesti niti piti, a gdje su ga svaku noć dolazili tući te mu kombinirkama čupali zube, tukli ga po Zubima, gazili po njemu i vješali ga te rezali nožem po rukama.

15. Svjedok Ivan Bodiš iskazao je da je u drugoj polovini kolovoza 1991. uhićen u trgovini i odveden na ispitivanje o tome je li član HDZ-a i ima li radio stanicu, nakon čega je odведен u veterinarsku stanicu gdje se nalazio sve do razmjene krajem rujna. Na jednom ispitivanju udarao ga je Vladimir Kezele tri ili četiri puta drvetom, a sjeća se da je na ispitivanju video i Boškla Budimliju koji je bio sav plav od udaraca.

16. Svjedok Stevan Solar, koji je bio zatvoren u veterinarskoj stanici u Đulovcu 65 dana, naveo je da su ga prvih mjesec dana ispitivali i tukli, time da prvih devet dana nije uopće jeo, a svakodnevno su ga tukli Jovan Carević, Kosta Bosanac i Vlado Kezele. U zatvoru su bili i drugi mještani Miokovićeva i to Ilovača, Kolar, Budlimija, poštar Ivo, a tukli su ih pendrecima, trožilnim kablovima, kundacima i noževima.

17. Svjedok Jovan Cvikić, iskazao je da je uhićen u svojoj kući jer je odbio primiti oružje što je i postpisao, i tada mu je već izvjesni Kleuta zaprijetio da će dobiti svoje. U Miokovićevu je suđen te ga je Milan Šarčević osudio na smrt, dok su ga mjesec dana u zatvoru tukli Željko Milaković, Jovan Carević, Kosta Malivojević, Vlado Kezele i drugi i to rukama i nogama po glavi, grudima i zubima, zarezivali ga bajunetom po bradi i vratu, nakon čega je prevezen u zatvor u Bijelu, a potom u zatvor u Bučje.

18. Svjedok Ivan Halausek iskazivao je da je 22. rujna 1991. odveden na ispitivanje, a na upit zašto ga vode, dobio je udarac u prsa. Potom je odveden u veterinarsku stanicu u Miokovićevu te sa sinom zatvoren u drvarnicu, dok su njegovu suprugu odveli na ispitivanje. Sina i suprugu su pustili, a njega vezali za brezu, nakon čega su ga vratili u drvarnicu gdje je proveo punih mjesec i pol dana, gdje ga je njemu nepoznati čovjek, nakon jednog ispitivanja, istukao rukama po tijelu. Dodao je da su ih maltretirali i psihički jer su morali pjevati srpsku himnu, dok su odvođeni i u bokseve za krave te morali ležati na tlu, a Kosta Malivojević i još neke osobe pucali su im pokraj glava pištoljem koji služi za ubijanje stoke.

19. Svjedok Antun Ilovača, kao svjedok je iskazao da je u rujnu 1991. po Miloradu Žestiću i još jednoj osobi odveden u stanicu milicije gdje je vidio Antu Tutića i Johana Kolara. Ispitivao ih je Krsta Žarković uz navode da su Srbi i Hrvati sada neprijatelji, da Hrvati „hapse“ srbe i razbijaju im glave i da će i on tako postupati prema Hrvatima. Navečer bi ih prozivali i vezali štangama za vezivanje krava, svaku večer su ga tukli tako da je zadobio ozljede rebara i glave od čega je bio sav plav.

20. Svjedok Ante Tutić iskazao je da je u Miokovićevu u zatvoru proveo oko 15 dana te je razmijenjen 1. listopada 1991. Isti dan kad i on, priveden su i Kolar Johan te Martelo Kristijan. U zatvoru su ih tukli, a tukao ih je neki Šopalović, ulazili su s noževima u rukama i tukli ih nogama po cijelom tijelu te mu slomili dva rebra, a Kolaru jedno. Morali su pjevati „njihovu“ himnu, a ako ne bi dobro otpjevali, ponovno bi ih tukli.

21. Suglasno tome, iskazao je i svjedok Ivan (Johan) Kolar uz navod da ga je 15. rujna 1991. uhitio Milorad Žestić, odjeven u uniformu i naoružan puškom te odveo u policijsku postaju na ispitivanje. Ispred kuće je video još jednog naoružanog čovjeka koji je uhapsio Antu Tutića. U zatvoru je proveo 15 dana te u dva navrata dobio batina. Prvi puta ga je tukao sin Pere Poznića na način da ga je udarao šakama dok se nije srušio, a potom ga je nastavio tući cipelama po cijelom tijelu. Drugi je puta dobio batina od sina Milana Žarkovića.

22. Jednako tako, svjedok Kristijan Martelo iskazao je da je uhapšen 19. rujna 1991., a uhapsio ga je Bogdan Olujić s još jednom nepoznatom osobom, time da su obojica bili naoružani. Odveden je u zatvor u Miokovićovo gdje je proveo 13 dana kroz koje je vrijeme dva puta dobio batina i to jednom od nekog Koste, a drugi puta

od nepoznate osobe. Tukli su ga rukama i nogama po cijelom tijelu, od čega je dobio napuknuće rebara, dok je dosta udaraca dobio i po glavi.

23. Iz izloženih dosljednih i u bitnome suglasnih iskaza svjedoka, kojima je iz tog razloga u tom dijelu sud povjerovao, a dovedenih u međusobnu vezu, ovaj sud nalazi nedvojbeno utvrđenim da je u stanici milicije u Miokovićevu oformljen zatvor u koji su dovođeni neosnovano uhićeni civili te tamo bili podvrgnuti takvom svakodnevnom psihičkom i fizičkom zlostavljanju koje odgovara slikevitom opisu situacije po svjedoku Savi Žarkoviću kada navodi: „u zatvoru su se događala zlostavljanja koja nije mogao zamisliti niti najprimitivniji čovjek“.

24. Opisano postupanje prema civilnom stanovništvu, za vrijeme oružanog sukoba (konkretno nemeđunarodnog) koji je notorno tada na inkriminiranom području postojao, svakako predstavlja kršenje pravila međunarodnog prava i to odredaba članka 3. stavka 1. točke. a, članka 13., članka 27. i članka 32. IV Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata od 12. kolovoza 1949., članka 4.2. točke a. i članka 13. Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava nemeđunarodnih sukoba od 8. lipnja 1977. - II Protokol. Naime, udaranje nogama, rukama, telefonskom žicom, pendrekom, kolcem i drugim predmetima po tijelu, prijetnje strijeljanjem i smrću, čupanje zuba tzv. kombinirkama, gaženje tijela druge osobe, vješanje i vezanje za drvo, rezanje nožem po rukama, zarezivanje bajonetom vrata i brade te drugo ponašanje koje opisuju svjedoci, svojim pojavnim oblicima ne može se okarakterizirati drugačije već kao mučenje, okrutno i nečovječno postupanje, nasilje i zastrašivanje, nanošenje ozljeda tjelesnom integritetu, i to sve prema civilnim osobama koje su bez ikakvog opravdanog razloga, dakle, protuzakonito zatvarane.

25. Međutim, spornim se ukazalo pitanje je li optuženi Veljko Stjepanović imao *de iure* – formalnu i *de facto* – stvarnu zapovjednu ulogu, odnosno vlast i mogućnost utjecati na postupanje pripadnika teritorijalne obrane i milicije koji su poduzimali ranije opisane radnje prema civilima, i je li stoga doista mogao neosnovano zatvaranje i uhićivanje civila te njihovo fizičko i psihičko zlostavljanje spriječiti, odnosno je li i on osobno u opisanom postupanju sudjelovao.

26. Naime, optuženi Veljko Stjepanović spori da je bio postavljen za komandanta odjeljenja Stanice milicija Bijelo u Miokovićevu, uz navod da takvu naredbu nikada nije bio vidio, niti da bi mu takvo što bilo priopćeno.

27. Ovom dijelu obrane optuženika sud nije povjerovao jer je suprotan iskazu svjedoka Krste Žarkovića i pisanoj dokumentaciji iz spisa predmeta – naređenju Štaba TO Daruvar broj 05/91. od 27. kolovoza 1991. (list 1616 spisa). Iz potonjeg dokumenta proizlazi da je Krsta Žarković naredio da se 28. kolovoza 1991. u mjestu Miokovićevu formira i otpočne s radom Odelenje Milicije, a da se za komandira imenuje Stjepanović Veljko, radnik stanice Milicije Bijela. Suglasno tome, svjedok Krsta Žarković iskazuje da je, kao komandant Štaba teritorijalne obrane Daruvar, bio nadležan i za mjesto Miokovićevu, koje se sada zove Đulovac, gdje je vođa pobune i ustanka bio Jovan Carević te je pod njegovim vodstvom vodao nerед i kaos, događale su se protuzakonite stvari, zbog čega je svjedok, u namjeri da nastoji osigurati red na tom području te zaštititi „nesrpski živalj“ od maltretiranja, osnovao

Odjeljenje milicije u Miokovićevu i za komandira imenovao Veljka Stjepanovića. O svojoj odluci navodi da je obavijestio Milivoja Maksića, komandanta stanice milicije Daruvar i samog Veljka Stjepanovića, koji je, s obzirom na to da je bio iz mesta Bijela, na određeni način bio stranac na tom području, no bio je školovan policijski inspektor pa je svjedok stoga smatrao da će moći uspostaviti red na tom području jer je svjedok imao informacije da Jovan Carević to ne čini, štoviše, da je oformio neki zatvor u koji su ljudi dovođeni i gdje su se događala razna kaznena djela. Iako se optuženi Veljko Stjepanović opirao imenovanju na taj položaj i htio je s obitelji napustiti Miokovićevo i otići u Njemačku, svjedok navodi da ga je ipak nagovorio da ostane te misli da je tamo ostao nekih 30 dana, a zatim je napustio to područje.

28. Temeljem izloženog, ovo vijeće nalazi nedvojbeno utvrđenim da je optuženi Veljko Stjepanović formalno bio određen komandantom odjeljenja Stanice milicija Bijelo u Miokovićevu, dakle imao na tom području formalno-pravnu zapovjednu ulogu.

29. No, neovisno o utvrđenoj formalno-pravnoj ulozi, obranu optuženog Veljka Stjepanovića u dijelu kada navodi da tu dužnost nije nikada obnašao i imao prilike obnašati te da nikada nije izdao zapovijed niti jednom policajcu na terenu jer je vrlo brzo shvatio da se u Miokovićevu, gdje je stvarni zapovjednik bez ikakve unutarnje hijerarhije bio Jovan Carević, ne može boriti niti protiv običnog kriminaliteta, ovaj je sud cijenio vjerodostojnom i prihvatio kao istinitu jer je ovaj dio obrane optuženika suglasan iskazima velikog broja svjedoka koji su o ovim činjenicama imali neposrednih saznanja.

30. Naime, iz iskaza svjedoka Krste Žarkovića proizlazi da je stvarni vođa pobune i ustanka bio Jovan Carević pod čijim vodstvom je vladao kaos i koji je oformio zatvor u koji su ljudi dovođeni i u kojem su se dešavala razna kaznena djela. Iako je svjedok upravo optuženika poslao u Miokovićevo u nadi da će tamo napraviti red, iskazuje da Veljko Stjepanović nije vršio efektivnu zapovjednu ulogu jer mu policajci kojima je trebao zapovijedati nisu bili lojalni već su slušali zapovijedi Jovana Carevića, koji je bio rječit i fizički snažan te su mu se pokoravali pripadnici SUP-a RH koji su prešli na drugu stranu. Dodaje da optuženik nije imao nikakvu ulogu u funkcioniranju zatvora koji je još prije dolaska optuženika oformio Jovan Carević, kao i da optuženik nije imao nikakve pravne ili fizičke mogućnosti sprječiti Jovana Carevića u kaosu koji je on radio na tom području, već je optuženik informirao Štab o tim događajima, hapšenjima i zlostavljanjima, uz navod da to nije u redu i da ne može utjecati na događaje u tom zatvoru. Nadalje, iz iskaza ovog svjedoka proizlazi da je Jovan Carević vršio nezakonita hapšenja civila hrvatske nacionalnosti da bi ih mogao razmijeniti za svoju sestru koja je uhapšena u Zagrebu, a ta se razmjena i dogodila te da kada je vidio što se u zatvoru događa, svjedok je osobno izdao naredbu da se zatvor rasformira i da se sve osobe koje su trebale biti zatvorene upute u zatvor u općini Pakrac.

31. Suglasno navedenom, o stvarnim zapovjednim mogućnostima optuženika u Miokovićevu iskazuje svjedok Savo Žarković. Iz njegovog iskaza proizlazi da je teritorijalna obrana Đulovac oformljena u kolovozu 1991., a da je zapovjednik svih naoružanih jedinica, kako vojske tako i milicije, bio Jovan Carević. Nije postojala nikakva hijerarhija, a krajem kolovoza štab je premješten iz mjesne zajednice u

veterinarsku stanicu. Na terenu je vladalo potpuno rasulo, radio je što je htio, na posao su dolazili kada su htjeli, jedini je svako jutro dolazio Jovan Carević, koga su se svi bojali i koji je odlučivao o svemu. Svjedok pojašnjava da su u to vrijeme u Zagrebu uhapšeni Jovanov zet i sestra u Zagrebu te je Jovan Carević naredio, a što je i izvršeno, da se hapse Hrvati koji bi služili za razmjenu. Svjedok je to smatra boljim rješenjem za sve jer tada je čovjeka mogao saslušavati ili ubiti tko god je htio i koga god je htio. Razmjena se organizirala i provela, koliko se sjeća, negdje u rujnu, a Jovan Carević je bio taj koji je sve organizirao, time da je s njim bio i Vlado Kezele. Jovan Carević organizirao je i formirao zatvor. Nadalje, svjedok iskazuje da je optuženi Veljko Stjepanović bio obrazovaniji i drugačiji čovjek od svih njih, da je "pao s neba pa u rebra" jer nije poznavao ljudе niti su oni njega poznavali. Dodaje da optuženik nije izdavao nikakve naredbe, a i da jest, ne bi bile izvršene, jer da on nije mogao naređiti da se ikoga uhapsi ili da ga se pusti iz zatvora, a smiješno je da bi se Veljku Stjepanoviću itko obraćao s „komandire“, jer nitko nikad nije. Kao primjer svoje tvrdnje svjedok je opisao zgodu kada je, kako on to navodi, „naša bagra“ krala naftu iz nekog skladišta za što su znali svi. Opisuje da je optuženi Veljko Stjepanović tada uhapsio dvojicu, na što mu je svjedok rekao da to ne čini jer da će doći najprije očevi te dvojice, a zatim i Jovan Carević i sve ih izgrditi, a tako je i bilo kada su se pojavili naoružani „do zuba“. Također, svjedok navodi i da je osobno optuženiku rekao neka ne postupa po zakonu jer zakona u to vrijeme i na tom području nije bilo, kao i da bježi dok ima za to vremena, da to okruženje nije za njega i da je tu u opasnosti, te je optuženik i otišao nakon desetak dana, između 15. i 20. listopada 1991. Zaključno, ovaj je svjedok naveo da optuženik nije imao nikakvu funkciju niti zadatke jer da mu Jovan Carević nikada nije dao nikakav zadatok.

32. Iz iskaza svjedoka Mije Dobraša, koji je ranije bio zaposlen u GSUP-u u Zagrebu kao policajac te početkom srpnja 1991. s pedesetak kolega dao otakz i vratio se kući u selo Katinac koje je spojeno s Miokovićevim te otišao tamo u formiranu milicijsku stanicu, proizlazi da je sve bilo slabo organizirano tako da nije niti dolazio na posao svaki dan. Dobio je automatsku pušku, no nisu imali uniforme niti dobivali plaću. U odnosu na optuženog Veljka Stjepanovića, kojeg je poznavao od ranije jer su bili kolege po službi u Zagrebu, čuo je da je imenovan za komandira postaje milicije u Miokovićevu, ali ne zna da bi on izdavao ikakve zapovijedi. Smatra da optuženik nije bio autoritet jer tamo nije nikoga poznavao, a od kolovoza do prosinca 1991. vidio ga je jednom ili dvaput, ne sjeća se jesu li uopće razgovarali i je li on imao ikakvu uniformu. Inače, optuženog Veljka Stjepanovića opisuje kao normalnu osobu nesklonu nasilju te smatra da on nije tamo mogao ništa napraviti "od tih budala", mogao je samo poginuti.

33. Iskazi svjedoka Krste Žarkovića, Save Žarkovića i Mije Dobraša su glede uloge optuženika u inkriminirano vrijeme u formiranom zatvoru u Miokovićevu, u cijelosti suglasni i dosljedni, zbog čega ih je sud cijenio i prihvatio kao vjerodostojne. Naime, ovi svjedoci na istovjetan način opisuju da optuženik gotovo da nije imao pravo glasa unutar, očito, samo na papiru osnovnog odjeljenja Stanice milicije u Miokovićevu, na području na kojem je još i prije te formalne odluke Jovan Carević okupio pripadnike milicije i pobunjenog srpskog stanovništva kojima je, bez ikakve unutarnje hijerarhije i posebne organizacije, zapovijedao. Svjedoci Krsto Žarković i Savo Žarković na istovjetan način opisuju da je Jovan Carević uhićenja naređivao kako bi imao ljudе koje bi mogao razmijeniti za članove svoje obitelji, koju je

razmjenik nije organiziran tako kao da pruža sigurnost učesnicima i tajnost podataka, niti je uskladjen s obvezama i pravilnikima o zaštiti podataka o građaninima.

34. Sadržajno, osim što su međusobno suglasni, po ocjeni ovog vijeća, netom izloženi iskazi svjedoka su životni i logični. Naime, treba voditi računa o činjenici da su pobune započele ranije u kolovozu, kada je pobunjenike i pripadnike milicije, kako s tog područja tako i one pridošle (iskaz Mije Dobraša i Save Žarkovića) organizirao Jovan Carević, preko kojeg se jedino, sukladno iskazu svjedoka Krste Žarkovića, dijelilo oružje. Tada se već, očito, na tom području događaju nezakonita uhićenja, jer primjerice Boška Budimlije je uhićen 25. ili 26. kolovoza te Ivan Bodiš u drugoj polovici kolovoza 1991., dok iz iskaza Krste Žarkovića proizlazi da je naređenje od 27. kolovoza 1991. donio kako bi pokušao dovesti u red kaos koji se događao pod vodstvom Jovana Carevića. Dakle, iz izloženog proizlazi da optuženi Veljko Stjepanović dolazi u Miokovićevo u trenutku već vladajućeg kaosa pod zapovjedništvom Jovana Carevića, među pripadnike milicije koje ne pozna i koji ne poznaju njega, time da dolazi, prema inkriminaciji 28. kolovoza 1991., a inkriminiran mu je period do 1. listopada 1991., dakle na tom području provodi svega nešto malo više od mjesec dana. U tom kontekstu, logičnim se ukazuju iskazi svjedoka Krste Žarkovića i Save Žarkovića da optuženik tada ništa nije mogao učiniti jer ga nitko od tada na terenu djelatnih osoba nije slušao niti bi ga slušao, budući je stvarnu zapovjednu ulogu i vlast od ranije obnašao Jovan Carević.

35. Osim toga, gotovo nitko od ispitanih svjedoka, žrtava inkriminiranog postupanja, dakle civila zatvorenih i mučenih u formiranom zatvoru Miokovićevo, ne spominje optuženika niti kao neposrednog vršitelja počinjenih zlodjela, niti kao zapovjednika osobama koje su prema njima tada postupale.

36. Tako, svjedok Ivan Geler navodi da su među onima koji su ga „hapsili“ bili Mišo i Milan Rekić te Stevo Rekić, uz navod da mu je Cvikić Jovan gurao nož pod vrat uz prijetnju da će ga priklati.

37. Svjedok Ivan Bodiš iskazuje da ga je na razgovor odveo Cveto Poznić, ispitivao ga je neki Đukić, a video je kao čuvara Rajka Crnobrnju koji nije loše postupao prema zatvorenicima, za razliku od Vlade Kezelea, dok je iz priče čuo da su Đuru Blaževića uhvatili Jova Carević, Malivojević Kosta i Rajko Aničić. Svjedok je dodao da optuženika nije poznavao, a vidjevši ga u sudnici nije mogao reći da bi ga 1991. video u Miokovićevo, dok se činjeničnim opisom optuženiku stavlja na teret da je pred njim osobno Vladimir Kezele četiri puta drvetom udario upravo Ivana Bodiša po leđima.

38. Nadalje, svjedok Stevan Solar iskazao je da su ga na ispitivanje odveli Jovan Carević, Cveto Poznić, Kosta Bosanac i Vlado Kezele, a svakodnevno su ga tukli upravo Jovan Carević, Kosta Bosanac i Vlado Kezele. Svjedok Jovan Cvikić u svom iskazu govori o Paji Zoriću i Ranku Radanoviću kao onima koji su ga, uz ostale njemu nepoznate osobe, uhitili, dok su ga tukli Željko Milaković, Jovan Carević, Kosta Malivojević i Vlado Kezele te drugi koje ne imenuje.

39. Iz iskaza pak svjedoka Ivana Halauseka proizlazi da ga je na saslušanja privodio Kosta Malivojević, dok je u Đulovcu u zatvoru video Miodraga Čuča, Vladimira Kezelea i Milana Šopalovića, a Pero Poznić i Kosta Malivojević pucali su im pokraj glave iz pištolja za ubijanje stoke. Svjedok Antun Ilovača u iskazu navod da ga je priveo Milorad Žestić, ispitivao Krsta Žarković, dok zna da su Ranko, Rajko i Darko Crnobrnja tukli zatvorenike.

40. Svjedoka Ivana Johana Kolara, sukladno njegovom iskazu uhitio je Milorad Žestić, prvi puta ga je tukao sin od Pere Poznića, a drugi puta sin od Milana Žarkovića, dok iz iskaza svjedoka Kristijana Martelo proizlazi da ga je uhapsio Bogdan Olujić, po nalogu Vlade Preradovića i Milana Gojića, a tukao ga je njemu nepoznati čovjek te neki Kosta iz Cjepidlaka.

41. Svjedok Ante Tutić poimence navodi da ga je tukao neki Šopalović te dodaje da je glavni od svih hapšenja bio Jovan Carević. Suglasno tome svjedok Ante Smiljčić u svom je iskazu naveo da se sjeća Miodraga Čuče, Rajka Vukovića i Svetu Pozniću, a ne sjeća se da bi optuženika video u veterinarskoj stanici gdje je ispitivan, odnosno da bi ga ikada u životu do rasprave video, a ne pozna ga ni po imenu i prezimenu. Dodaje i to da je šef svega, šerif i gazda u Miokovićevu bio Jovan Carević jer su svi milicajci slušali njegove naredbe, a on je bio organizator ustanka u Miokovićevu. Uz njega su bili Rajko Aničić i izvjesni Kečka.

42. Dakle, iz iskaza ovih svjedoka proizlazi kako niti jedan od njih ne spominje optuženika niti kao izvršitelja, niti kao odgovornu osobu, odnosno zapovjednika Odjeljenja milicije u Miokovićevu i tamo formiranog zatvora. Čak štoviše, i ovi svjedoci, i to Ante Smiljčić i Ante Tutić kao glavnog spominju upravo Jovana Carevića, kojeg imenuju i drugi zarobljeni civili, što svjedok Ante Smiljčić ponavlja i na raspravi u ovom kaznenom postupku. U istinitost iskaza ovih svjedoka, civila koji su nezakonito zatvarani te psihički i fizički mučeni i maltretirani, sud nije imao razloga posumnjati zbog čega ih je, kao vjerodostojne, prihvatio.

43. Ovdje je za dodati kako jedino svjedok Boško Budimlija, također nezakonito zatvoren i mučen civil, i to ispitivan pred županijskim državnim odvjetnikom u siječnju 2017. godine (list 1603 – 1607 spisa) prvi puta spominje ovdje optuženog Veljka Stjepanovića, iako je ranije i to 1995. iskazivao o događajima u zatvoru u Miokovićevu (iskaz s lista 330 – 331 spisa), kada optuženika nije imenovao niti kao izvršitelja, ni kao zapovjednika, odnosno nadređenu osobu.

43.1. Tako svjedok Boško Budimlija, tek 2017., dajući iskaz pred državnim odvjetnikom, iskazuje da su ga uhapsili Vladimir Kezele i Rade Žarković, pripadnici milicije SAO Krajine, a ispred vrata su stajali Milorad Žestić i jedan nepoznati policijac, te ispred zgrade Šopalović Milan i Poznić Cveto. Imali su repetirane puške uperene prema njemu i rekli su da traže radio stanici. Nadalje, navodi da je 26. kolovoza 1991. u kancelariji u veterinarskoj stanici oko 19,00 ili 20,00 sati video optuženog Veljka Stjepanovića koji mu je dao komad trgovackog papira i rekao mu da napiše sve što zna, a potom otišao iz kancelarije, da bi se vratio nakon dva sata te uzeo životopis koji je svjedok napisao i napustio kancelariju. Dodaje i da je 28. kolovoza kada je razgovarao s Milanom Žarkovićem, ocem Krste Žarkovića, video Veljka Stjepanovića koji mu se uopće nije obraćao, no da ga je 30. kolovoza 1991. u

veterinarskoj stanici ispitivao Veljko Stjepanović i pitao zašto je išao u Miletinac, a na svjedokov upit što se događa, optuženik da mu je opsovao majku. U tom iskazu svjedok dodaje da su se za to vrijeme drugi milicajci obraćali Veljku Stjepanoviću kao komandiru, a on da im je izdavao naredbe. Pitao je optuženika što će biti s njim, a on je rukom prešao preko svog vrata pokazujući mu da će ga skratiti za glavu, a navodi i da ga je i Veljko Stjepanović jednom prilikom udarao pendrekom, a jednom tako jako u glavu da je pomislio da će mu pući lubanja. Svjedok iskazujući 2017. zaključuje da je optuženi Veljko Stjepanović mogao spriječiti sva maltretiranja i torture koji su se događali u zatvoru jer je bio komandir.

43.2. Nasuprot ovome, svjedok Boško Budimlija, u svom iskazu koji je davao pred Županijskim sudom u Bjelovaru 8. svibnja 1995. (list 330 – 331 spisa), ni u jednom trenutku kazivanja nije spomenuo optuženog Veljka Stjepanovića, dok je kao one koji su ga fizički i psihički maltretirali imenovao Kezelea, Žestića, Šopalovića, Milana Mirkajlovića, Nedeljka Kosanovića, Radoslava Đukića, Sinišu Plavšića i Kostu Malivojevića, za kojeg navodi da ga najviše ispitivao. U tom iskazu, svjedok Budimlija optuženika ne samo da uopće ne spominje, već ga ni ne izdvaja kao komandira ili nadređenog ovim osobama koje su u odnosu na njega postupale, a koje je poimence nabrojao.

43.3. Osim navedenog, ovaj svjedok, ispitivan 2017. godine, navodi da su u vrijeme kada je on bio zatvoren, osim njega u zatvoru bili Bodiš i Bijelić, dok iskaz ovog svjedoka da bi ga udarao i optuženi Veljko Stjepanović, svjedok Ivan Bodiš, kako ranije, tako ni u kasnjem ispitivanju ne potvrđuje. Naime, svjedok Ivan Bodiš navodi da njemu nije poznato da bi optuženi Veljko Stjepanović nekoga fizički zlostavljaо. Jednako tako, ispitivan u svojstvu svjedoka u tijeku rasprave, svjedok Ivan Bodiš na izričit upit navodi da mu je Budimlija rekao kako su ga tukli Mihajlović i Kezele, dok Stjepanovića (dakle optuženika) nije spominjao, uz dodatnu tvrdnju da mu je Budimlija rekao da je optuženik bio тамо kada je svjedok ispitivan, no on osobno ističe da optuženika nije poznavao i da, vidjevši ga u sudnici, ne može reći da bi ga 1991. u Miokovićevu uopće vidiо.

43.4. Imajući u vidu sve izloženo, ovaj je sud prihvatio iskaz svjedoka Boška Budimlije u dijelu kada on opisuje funkcioniranje i postupanje prema zatvorenicima u tom zatvoru. Međutim, iskaz svjedoka Boška Budimlije nije prihvaćen vjerodostojnim u dijelu kada iskazuje o ulozi optuženog Veljka Stjepanovića u Miokovićevu u inkriminiranom periodu. Naime, osim što, izuzev svjedoka Boška Budimlije i to tek 2017., niti jedan od ispitanih svjedoka koji su kao civili bili zatvoreni te maltretirani u formiranom zatvoru u Miokovićevu nije identificirao optuženika bilo kao nadređenog, bilo kao neposrednog izvršitelja činjenično opisanih radnji kaznenog djela, dio iskaza svjedoka Boška Budimlije da je 26. kolovoza 1991. vidiо optuženog Veljka Stjepanovića u veterinarskoj stanici suprotan je pisanoj dokumentaciji iz spisa predmeta. Naime, iz "Naredbe Štaba TO opštine Daruvar" proizlazi da je optuženik imenovan komandirom s danom 27. kolovoza 1991., a na tom mjestu je trebao početi raditi 28. kolovoza 1991. Iz izloženog je jasno da on, dakle, 26. kolovoza 1991. još nije bio u Miokovićevu, pa ga stoga svjedok тамо nije ni mogao vidjeti. Nadalje, dio iskaza u kojem svjedok Budimlija govori da bi ga optuženik osobno tukao i zlostavljaо nije potkrijepljen niti jednim drugim dokazom, a kako je to ranije naznačeno ni iskazom Ivana Bodiša koji je u isto vrijeme s Boškom Budmlijom bio zatvoren i koji

poriče da bi mu Budimlija spominjao optuženika kada mu je govorio da su ga tukli, već da je imenovao Kezelea i Mihajlovića, dok je s druge strane svakako za ponoviti da Boško Budimlija takvo što prvi puta spominje tek ispitani 2017., odnosno 26 godina nakon događaja, a 22 godine nakon što je prvi puta ispitivan o ovim događajima. Naime, logično je i životno za očekivati bi on, da su se zbili, te situacije spomenuo i opisao već prilikom prvog ispitivanja kada mu je pamćenje bilo svježije. Ovo osobito kada se uzme u obzir činjenica da se svjedok u međuvremenu teško razbolio te medicinskom dokumentacijom pravdao izostanak na raspravu na koju je bio uredno pozvan, zbog čega nije mogao pristupiti na raspravu i iskazivati u svojstvu svjedoka kontradiktorno i konfrontirano, budući je sukladno nalazu i mišljenju sudske medicinske vještak Vladimira Gašparovića utvrđeno da svjedok nije sposoban doći na sud i iskazivati na raspravi (da nije raspravno sposoban – list 1773–1774 spisa).

43.5. Zbog svega navedenog, dakle s jedne strane uslijed činjenice da iskaz svjedoka Boška Budimlije nije potvrđen iskazima drugih svjedoka, dok je u dijelu i suprotan materijalnoj dokumentaciji iz spisa predmeta, a s druge strane s obzirom na to da ovog svjedoka obrana nije imala prilike i mogućnosti ispitati, jasno je da se sukladno odredbi članka 431. stavka 2. ZKP/08. na ovakvom iskazu svjedoka osuđujuća presuda u odlučujućoj mjeri ne može temeljiti.

44. Zaključno, a s obzirom na to da temeljem provedenih dokaza i pojedinačnog razmatranja svakog provedenog dokaza za sebe, tako i njihove sveobuhvatne međusobne analize, ovaj sud nije našao dokazanim da bi optuženi Veljko Stjepanović imao stvarnu i faktičnu vlast nad osobama koje su u zatvoru u Miokovićevu vršile činjenično opisana nedjela nad neosnovano zatvorenim civilnim stanovništvom, dok je još manje dokazano da bi takva postupanja osobno poduzimao, to je na temelju članka 453. točka 3. ZKP/08. optuženog Veljka Stjepanovića valjalo oslobiti optužbe i odlučiti kao u izreci ove presude.

45. S obzirom na to da je optuženik oslobođen optužbe, o troškovima je odlučeno u skladu s odredbom članka 149. stavka 1. ZKP/08. na način da troškovi kaznenog postupka iz članka 145. stavka 2. točaka 1. do 5. ZKP/08. te nužni izdaci optuženika, kao i nužni izdaci te nagrada njegovog branitelja padaju na teret proračunskih sredstava.

U Zagrebu 25. siječnja 2022.

Predsjednica vijeća:

Iva Gradiški Lovreček, v.r.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU

Protiv ove presude nezadovoljna strana ima pravo žalbe u roku od 15 (petnaest) dana od dana primitka pismenog otpravka iste. Žalba se podnosi pismeno, putem ovog suda u 4 (četiri) istovjetna primjerka, a o žalbi odlučuje Visoki kazneni sud Republike Hrvatske.

Za točnost otpravka – ovlašteni službenik
Petric Gagulić